

Szerkesztői iroda:
N.-Enyeden, várszög-utca
hová
a lap szellemi részét illető közle-
mények küldendők.

Kiadó hivatal:
POLLÁK MÓR KÖNYVNYOMDÁJA.
hová a hirdetések s előfizetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelen minden vasár-
napon egy nagy íven.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve:

Egész évre	4 frt.
Fél	2 "
Negyed	1 "

HIRDETMÉNYEK DÍJA:
3 hasábos petit sorért, vagy ennek
helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitár sora 15 kr.

Iparügyi állapotunk.

Értekezletek, enquette-ek egymást válták fel és eredmény még nem mutatkozik.

A várva-várt iparügyi gyökeres reform helyett mutatkozik valami csekélyesség. A hírlapokat rendre járta a hír, hogy minden megye köz-igazgatási bizottságába egy külön iparügyi előadó állítatik be. Ezen előadó díjaztatnék is.

Hogy ezen iparügyi előadó felállításával segítve lenne iparügyi miseriánkon, azt senki se meri állítani; hogy maga az előadó sokat lendítessen az iparügyön, azt ugyan nem hiszi el viszonyaink között, senki. Legalább nem az, ki az iparügyben csak némi jártassággal bír.

Azon sajátságos hiedelem, hogy pusztán hivatalok felállításával a közügyeken segíteni lehet, újabb hibás kinövését lelta a tervezett előadói intézményben. Szinte úgy tetszik, mintha a közgazdasági és népgazdasági zengzetes eszmék csak azért veretnének felszínre, hogy egy pár új hivatalnoki állomás creáltassék, egy pár egyén hivattal látassék el és a tanácskozó termek szóközö-
nébe egy új válfaj, egy új szerepkör vegyülékes hangjai vegyitessenek. Bárcsak tévedés lenne — tényekre bázisozott véleményünk!

Van-e szükség iparügyi előadóakra akkor, midőn már kerületi előadónk, azaz egész hivatalos apparátusunk van ugyanazon célra. t. i. az ipar s kereskedelmi kamarákban. — És ha mindameilletett iparügyi előadók szervezetnek, ezzel elismeretnék, hogy az iparkamarák eddigi működésükkel semmit sem használtak, nem feleltek meg a hozzájuk kötött reményeknek. Anynyi igaz, hogy voltaképpen az iparkamarák eredményes működése nagyon apokryph, nagyon valószínűtlen. Az iparkamara, ép úgy mint bármely hivatal — önmaga soha semmit sem állít elő. A mi a kamara fenntartására előirányoztatik, a mi az egyes iparosok által járulékból befizettetik, az alig elegendő arra, hogy a kamara előkelő hivatalnokainak s segéd-személyzetének fizetése kiegyenlíttessék.

Egészen más lenne, ha az iparkamaráknak döntő befolyásuk, határozathozatali jogosultságuk lenne, egy szóval, ha legalább iparügyekben bíráskodnának.

A jelenlegi helyzet ez: minden iparos a saját államadója után fizet még iparkamarai adót is; ezen utóbbi adóval fenntartatik az iparkamara hi-

vatala; maga az iparos nem kap adójáért egyebet, mint minden évben egy statisztikai kimutatást, hogy hány cserépfedő van, hány eszmadia, hány tanonc, hány jár iskolába, mily nyerstermények s hogyan használtattak fel, végre javaslatokat tesz, és leginkább azon városnak van előnyére, a hol épen székel.

Ilyen szerzettel nem igen nagy előnnyel munkálkodhatik a kamarai intézmény a hazai ipar és kereskedelem érdekében. — A statisztikai adatokat szépen elkészíthetik az egyes hatóságok s beküldhetik a központi statisztikai hivatalba, hol pompásan feldolgoznak az anyagot. — És bizonyára alaposabb adatok is lennének azok, mint a milyenek azok, miket az egyes ipartársulatok terjesztenek a kamarához be. A statisztikai hivatal ügyis minden évben begyűjti a népingási, termési stb. adatokat, begyűjthetné kevés költséggel az ipar s kereskedelmi adatokat is.

Ennélfogva vagy ruháztassék fel a kamara iparügyi bírósággal s bizassék meg a megyéken előadói szereppel, vagy oszlattassék fel.

Miután a közigazgatási bizottság jelenleg a III. forum az iparügyekben és az iparügyi kérdések csakugyan némely esetben fontos közigazgatási, mint pl. építészeti, egészségügyi, rendőrsőt regále-kihágási kérdések is, czélszerűbbnek látszik az a mód, hogy itt adassanak elő az iparügyek hivatott egyénekkel s így az iparkamarák töröltessenek mivel külön kamarai és külön megyei iparügyi előadó tölösleges fényezés. Azon adókkal, amit az egyes iparosok kénytelen kellelten fizetnek kamarai pótlékban, annak talán fele sem kellene az előadók költségeire. És ez által a kamarai külön dotatióktól is megmenekedni az állam.

Ismételtem kell, hogy az iparügyi előadókkal is csak a III. foku bíróság szakértelme öregbítetik, de azért az általános iparügyön országos miseriánkon nem segítend. Hogy miben áll ez a miséria, arról legközelebb szólanunk fogok, most még csak annyit jegyzek meg, hogy ohajtanám, miszerint az iparkamarák felosztásával szervezendő iparügyi előadók legyenek jogvégezettek, diplomált, az ipar és kereskedelem ügy köreibben ismereteket szerzett egyének és pályázat útján kinevezett állami tisztviselők, de semmi esetre sem a megye vagy város által választottak.

Rejőd József.

A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár-szövetkezet évi közgyűlése.

A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár-szövetkezet évi rendes közgyűlést folyó hó 19-én tartotta meg Sándor Elek elnökle alatt, a törzs-betevők élénk részvétele mellett. Közgyűlés már az elnöki megnyitóbeszédből is örömmel értesült, miszerint ezen vidéki ifju pénzüzetet iránt a bizalom folyton növekszik, forgalma évről-évre emelkedik s ezáltal maga elébe tűzött feladatának, mely: városunkban és vidékünkben az uzsora kijirtása, az ipar, kereskedelem és nemzetgazdasági viszonyok élénkítése, támogatása, hovatovább mindig inkább képes megfelelni. Az intézet folytonos emelkedéséről azonban még világosabban és kimerítőbben szólott a gond-
dal összeállított igazgatósági jelentés, melyet felolvasás után a közgyűlés nagy megnyugvással tudomásul vesz; tudomásul veszi továbbá a felügyelő-bizottságnak a számszám, mérleg-és vagyonskimutatásról vizsgálásáról szóló jelentését is. A tiszta nyereség mikénti felosztása tárgyalásának rendén — közgyűlés az intézet törhetlen munkásságú könyvvezetője Kovács Gyula részére tiszteletdíj czimén egyhangulag 100 frtot szavaz meg. A jótékony czélokra adandó 100 frt-ból 50 frt Alsófehérmegye közokháza; 40 frt a helybeli polg. leány- és ipariskolák tanonczai számára leendő felhasználás végett az iskolaszék rendelkezésére bízatik, és 10 frt a helybeli ev ref. egyház orgona-alap javára adatik.

Sebesi Ádám és Szilágyi Farkas kilépésök folytán megüresedett két igazgatói helyre előbbienek újból megválasztatnak. Kilépés folytán megüresedett felügyelői hely szintén a kilépett felügyelő Cirner József személyével töltetik be.

Ezen s több más tárgyak elintézése után a közgyűlés azon ohajttal oszlott szét, vajha együletünk ügyei mindig azzal a hűséggel és odaadással kezeltetnének, milyennel eddig és most kezeltetnek s tagjait az egyetértésnek és a lelke fűzné továbbra is egymáshoz, mely jelenben egymáshoz fűzi. és e tekintetben együletünkől példát vennének városunk más egyletei, testületei. Ekkor Nagy-Enyed város jövőjének megnyugvással nézhetnénk elébe.

TÁRCZA.

Óh nézz . . .

Óh! nézz galambom, nézz az ágra,
Panaszt zeng ott a kis madárka,
Panaszt keserg . . . halld csak mi fájón;
Hogy nincs virág sehol a tájon.
Az én szívemben bár tavasz van,
Mégis panaszt dalolgat ajkam;
Mert oly virányt ki is szeretne
Hol búvirágink nőnek egyre?
. . . Virág, levél borúlt az ágra:
Dalolgat újból a madárka,
Danája zeng öröme keltőn:
Tavasz borúl a réten, erdőn.
Látod szerelmem, kisleánykám,
Segíthetnél szívem virányán:
Szeress . . . s forró szerelmi lángod
Kiegyetné a bú virágot.
A dal is akkor édesb volna
Panaszt ajkam nem is dalolna:
Öröme gyűlnék mint madárka . . .
Szeress tehát te kis leányka!

— 1882. —

Cserkesz.

DOLORES.

— Dr. BOROS GÁBOR-tól. —

(Vége).

„Mit tegyünk?” — kérde Dolores nem anynyira a kétségbeesés hangján, mint inkább csupa önkénytelenségből.

„Kedvesem, Spanyolország elég nagy arra, hogy benne egy született spanyol jövedelmező állást találjon.”

„Hogy érted azt? talán csak nem akarsz vissza térni poros könyveid közé?” kérde Dolores.

„Isten mentsen! — kiált fel El Curro — ahoz rég elvesztettem kedvemem. De spanyol vagyok. Ugy hiszem Andalusiából sem kell kimenünk, hogy foglalkozást, szép, gondtalan foglalkozást kapjunk, mely anyagilag is föl fog segíteni.”

„Ó én örömmel osztozom a fádalmakban, küzdésben veled!” mondá önfeláldozó hangon a hölgy.

„Arra számítok is. Most halld rövid tervemet. Itt a fővárosban nem lakhatunk tovább. Épen most találkoztam az öreg Beppoval, a ki egy férfi s egy nő táncost keres. Holnap indulni akar minden áron innen. Menjünk vele. Kevés munkába és időbe fog kerülni elérnünk a tőkelyt és akkor vissza jövünk ide — ragyogni, bódítani.”

A nő örömben nem birt szavakat találni, csak kibontakozott onnan a férfi karjai közül s egy szökkenéssel a szoba közepén termett s kecsesen meghajta magát eljárt egy spanyol nemzeti táncot.

El Curro meg volt elégedve.

Másnap már messze voltak Madridtól s a merre mentek mindenütt hódítottak.

Három évig tartott ez a kóbor élet. E három év alatt alig történt velök valami nevezetes, mint hogy El Curro elbolondított legalább száz donnát, Dolores meg ugyanannyi caballero-t. Hanem azért nem voltak féltékenyek egymásra, biztak kölcsönös szerelmük valódiságában. El Curro még akkor se nehezelt Doloresre, mikor ez a kanczellártól szemé láttára elfogadott egy rózsabimbót. Dolores nyiltan bevallá El Curronak, hogy az a rózsabimbó lesz a lépeső, melyen át föllépnek a del

Príncipe szinpadára. S valóban a negyedik évben már szerződötték mindkettőjüket.

Legelső felléptükkor megbámulta mindenki. Rövid időn egymást érte a sok kitüntetés, melyekkel elhalmozá őket a műértő publicum. Nem volt egy nap, melyen ne kaptak volna egy-egy virágcsokrot, egy-egy kis emiüket. Dolores ostromolták a látesövek és udvarlók, El Currot a női szemek. Egyszerre azon vették észre magukat, hogy ők azok a pláneták, melyek körül a föld — már mint a főváros — forog. Irtak róluk a lapokban és irtak hozzájuk szerelmes leveleket, néha meg fenyegetéseket, hogy ez meg az, így és úgy végzi ki magát, ha ekkor és ekkor nem jelennek meg a rendezvous-n. Ők peddig nevelték ezt a forrongást. Tudták jól, hogy a zoronzó oly kecses egyszerűséggel, a bolero-t oly könnyedséggel és kaczerul, a fandango-t oly kicsapongó hévvel senki se lejtí nagy Spanyolországban, az egész kerek világon, mint épen ők.

Megtudták nyerni magát a királyi udvart, az Escorial-nak kötelessége volt zenei, szini előadásokkal tisztelni meg őket minden ünnep napon és soha meg nem feledkezni név- s születésnapjaikkor. Maga VII. Ferdinánd anynyira el volt ragadtatva, hogy nem egyszer szoritott bizalmas jobbot a grandezzei tulajdonokkal bíró caballeróval, sőt egy izben ott az óriási, tetszés zajtól zajongó közönség szemé láttára homlokon esőkolá a tánczosnót s édesded kényeztetéssel susogta a hölgy fülébe: „Dolorita!”

Dolores hire elhatott a hualgasi zárdá falai közé is. Az egykori testvérek legáhitatosabb imáik közepette irigykedve gondoltak a dicsőségben úszó művésznőre. A fejedelemszönyv kellő bizonyítékok hiányában csak akkor jött rá, hogy az a csillogó tánczosnó ugyanazon személy a szökevény apáczával. Mindjárt lépéseket is tett, hogy visszakapja Soror Mariát, hanem valami hatalmas urnak, talán épen magának a kanczellárnak, hangja elég erős volt, hogy örökre elhallgattassa a követelőt. Dolores szépen megköszönte azzal, hogy az egész királyi udvar előtt elfogadta a kanczellár karját, míg az a szinpadról páholyába kísérte.

* * *

A Mikó-tanoda ünnepélye.*)

Sepsi-Szentgyörgy, 1882. febr. 14.

A sepsiszentgyörgyi ev. ref. székely Mikó-tanodának folyó hó 14-én nagyszabású és szép ünnepélye volt. A tanoda két ifju rendes tanára: Benke István és Bodor Domokos urak tanszékeiket ünnepélyes szaktanári értekezéssel foglalták el.

A diszes nagy termet a tanodai ifjuság, az összes tanári és tanítói kar, a tanodai előjáróság, a városról és vidékről összesereglett szakferiák, szülők és tanügybarátok, az értelmiség köréből számos nő zsufolásig töltötték meg.

Az ünnepély délelőtt 10 órakor vette kezdetét.

A Zajzon Farkas által vezetett ifjusági műnékkek ősoszhangzó éneke után kilyéni méltóságos Székely Gergely ur, mint idősb főgondnok, nyitotta meg az ünnepélyt. Meleg szavakban tekintett vissza tanodánk multjára, jelezte a tanodának nagy fontosságú missióját, a nemzeti, erkölcsvallásos közművelődés érdekében; jelezte a tanodának a tanároknak más tanintézeteknél s más tanári állomásoktól eltérő kiváló szép, de igen terhes hivatását.

Főgondnok ur megnyitó beszéde után felolvastatt az erdélyi ev. ref. egyházkerület mélt. áll. ig. tanácsának az ünnepélyt elrendelő leírata. — Főgondnok felhívására Benke István, az ó-classica litteratura rendes tanára foglalta el székét.

Székfoglaló beszédében legelőször jelezte álláspontját, mint szaktanár. Jellemző erős vonásokban tekintett vissza az ó-classica litteratura fejlődésének történetére. Különös szakferiúi előszóval mutatta ki a római classica literatúrának társadalmi életünkre vonatkozó befolyását, döntő hatalmát. Megragadó lelkesedéssel szökölt; szaktudománya mellett fényes apológiát tartott. A közép-tanodai gymnasiumi nevelést — mint biztos alapot — az ó-classicai literatúra kívánja jövőre is alapítani. Szakértekezésének fénypontjai, midőn elragadtatással tekintett vissza a római irodalom tavaszára, Ciceróra és társaira; különösen ennek nyarára, a Virgilius, Horatius, Ovidius, Juvenalis és Tacitus sat. által a legmagasabb fokon, örök dicsőséggel tündöklő költészeti, bölcsészeti, történetirás és államferiúi irodalmi remekekre.

Erdélyes vonásokban jelezte ezen hatalmas szellemek döntő befolyását; jelezte álláspontját az ujkor vajdásáival szemben. Jelezte a nehézségeket, melyekkel nemcsak hazánk, hanem a művelt világ küzd: gymnasium-e, vagy real irány? Nem lehetne-e a kettőt szerencsés sikerrel egyvezetni?

Szólt eredeti önálló felfogással az ókori irodalom tanításának tanmódszeréről; szólt emelkedett hangon a tanoda alapítóhoz, előjáróságához, ifjuságához.

Utána Bodor Domokos, a mennyiség- és természettan rendes tanára lépett a szószékre.

Az előtte szóló nagyon megnehezítette feladatát. „A világ egyetem erélyeinek különböző átalakulásairól“ szóló terjedelmes értekezését — a nagyközönség feszült figyelemmel hallgatta végig; mint szintén ezen értekezését megelőző és követő szövegét.

Ismétlésekbe boesátkoznánk, vagy a szaktanár tudományát proponálnók, ha további részletekbe boesátkoznánk az uttal. Habár a közönség türelme fogyó félben volt.

Bodor Domokos ezuttal is fényes bizonyosságát adta annak, hogy ő nemcsak tudós szakember, hanem gyakorlati paedagogus és didacticus. Mint ezen szaktudományban avataltan referens, nem méltányolhatjuk részletesen, sem egyik, sem másik tanár urnak szakértekezését. Majd a sajtó terén napvilágot látnak. Mi ez alkalommal csak azt jelezzük, hogy a főgondnok ur zárbeszéde és a tanodai ifjuság énekkarának dala után, a szép közönség elégedetten, örömmel és édes reményekkel távozott el.

A „Mikó tanoda“ Háromszék szeme fénye, a mult dicsőségének élő oszlópa, a jövő reményeinek erős bástyája.

A közlekedés teremtette semmiből; a közérdeklődésnek kell öröködni jövője fölött.

Ma, midőn ily két jeles, kipróbált buzgóságú szakképzett tanár foglalta el ünnepélyesen tanszékét: legyen szabad remélnünk, hogy az új igazgató és tanvezető rendes tanárok vezetése alatt az intézet új virágzásnak fog indulni; hogy majd a második nagy alapító gróf Mikó Imre intentioja szerint teljes gymnasiummá nőjje ki magát.

Hogy ez így lehessen, a mostani nyomoruságos időben nem kerünk anyagi, csak erkölcsi támogatást. Örökjétek hiven az előjáróság, örökjétek a tanoda alapítói és tanügybarátai; de örökjétek elfogultság nélkül. Nyujtsanak erélyesen és eszelyesen segédkezet a tanároknak: így majd e szépreményű intézet lassan-lassan minden várakozásnak megfelelően.

A „Magyar Kereskedők Lapja“ pályázata.

Vannak kérdések, melyeket csak a különféle szakörök nyilatkozatai vezethetnek a kellő megoldásra. Ez vezetett bennünket arra, hogy kitűzzünk néhány kérdésre pályadíjt, felhiva olvasóinkat, hogy a pályázatban minél számosabban részt venni sziveskedjenek.

A „Magy. Keresk. Lapja“-nak, melynek szerkesztését e hótól kezdve Kende Zsigmond vette át, pályázata következő:

1. A németországi vámpolitika és a magyar kereskedelem érdekében szükséges ellenörvendszabályok.

A legjobbnak ítélt mű díja 3 arany.

2. A magyarországi kereskedelem magyarosítása és a kereskedők az iránybani teendői.

A legjobbnak ítélt mű díja 2 arany.

3. A gyarmatárú- és petroleumüzlet helyzete a fogyasztási és petroleumadó behozatala után.

A legjobbnak ítélt mű díja 1 arany.

*) Felkértünk e cikk közlésére, mely mult számunkból térszűke miatt kimaradt. Szerk.

4. Szabadon választandó dolgozat a pénzügy vagy a kereskedelem köréből.

A legjobbnak ítélt mű díja 1 arany.

A pályaművek jelíges levélkével ellátva beküldendők április 1-ig. A pályamű legfőbb két nyomtatott ivre terjedhet, de okvetetlenül legalább egy ivre.

A pályázat eredményét április hó utolsó vasárnapján közöljük.

Budapest, 1882. jan. 20.

A „M. K. L.“ szerkesztősége.

CSARNOK.

A közelebről elhunyt s mult számunkban említett Auerbach műveiből érdemesnek tartunk néhány velős mondatot mutatni bé olvasóinknak.

Az úgynevezett művelt világ, ha durvaságot lát, mindjárt feljajdul; míg az előkelő aljasságot legfőbb megmosolyogja.

Az állat nem ismer apát, sem anyát, mihelyt anynyira felnött, hogy önálló lehet. Az ember ragaszkodik szülőihez s szenteknek kell tartania őket.

Névtelen levelek: a legaljasabb, a mi csak a világon van; még a gyáva orgyilkosságnak is alatta állanak.

Az életnek ezélya nem az öröm, nem a nyugalom, hanem a munka, vagy egyáltalában semmi ezélya sines.

Csak a mi vagy, szabja meg értékedet, nem a mid van.

Az emberben kiirthatatlan rabszolga-szellem van; mindenki örül, ha maga alatt másokat lát állani s ily áron szivesen eltűri, hogy ismét mások fölötté álljanak.

Dumas életéből. Dumashoz az idősebbhez belép egy aggodalmas arezu ferfi. „Dumas úr,“ így szól, „tudom hogy ön nemzetem egyik legnagyobb patronusa. Ez batorít fel, hogy egy kérséssel folyamodjam jótékony-ságához. Szegény, öreg birói végrehajto vagyok. Barátim és collegám egyike a legnagyobb nyomorban halt el; nincs mivel eltemetni. Kérnék tehát 15 frankot temetésére. Erre Dumas leszámít neki 30 frankot, mondván: Kérem temessen el egy fáradsággal két végrehajto!“

Egy szép reggel beállt Dumashoz czipésze, 300 frankos számlájának kifizetését kérve. „Nincs pénzem“ volt a válasz kérésére. „Hja, azt könnyű mondani, de nekem nem könnyű ám futkosnom pénzemért, midőn az idő olyan drága!“ „Az is igaz,“ felelé Dumas, „hanem fogja, itt van 10 frank fáradsága díjában; de jól megértse, ez nem részletfizetés 300 frankos tartozásom törlesztésére.“ A czipész örömmel távozik és alig telik el 3 nap, ismét jelentkezik. Megint megkapja fáradsága díját, a 10 frankot. S ez ismétlődik, míg 3 hónap alatt Dumas fizetett a czipésznek 300 frankot és még mindig adósa maradt 300 frankjával.

Egy amerikai városban egy időben kiadták a rendeletet, hogy tüzvész esetén milyen sorrendben kell a mentést eszközölni. A sorrend következő: első a gyermekek, mert övék a jövő; azután a fiatal nők, mert övék a jelen, azután az öregek, mert náluk sokat ér a tapasztalat, azután a bűtorok; végre — ha idő van rá — az anyósok. Illik ez?

Burke Jenő a kereskedő világ elleni érzületét elragadtatva így nyilatkozott: „Ne beszéljetek nekem a kereskedő hazafiságáról; pénze az istene, raktára a hazája. ügyszobája oltára, számlakönyve bibliája, a börze egyháza és senkiben se hisz, csak banquierjában.“

Mikor az emberek bizalmaskodnak, gyöngeségeiket közlik egymással, mondja egy szellemes francia nő.

A ferfinak élete szerelem, a hölgyé viszontszerelem; de ez kerestetni akar, mint a gyöngy, mely tenger mélyében rejlik.

Frankenburg A.

Köszönet-nyilvánítás.

Sz. 6=1882

parancs.

A nagyenyedi önk. tűzoltó-egylet parancsnoksága tek. Dr. Dárday Sándor urnak, nagy-nyedi követválasztó-kerület országgyűlési képviselőjének azon nemes adományáért, melylyel egyletünket 50 o. é. frt. öszszeggel megajándékozni méltóztatott, midőn hálás köszönetét fejezi ki, tudatja: hogy nevezett képviselő urat az egyleti alapítótagok sorába felvette.

A nagy-nyedi önk. tűzoltó-egylet parancsnokságától Nagy-Enyed 1882. febr. 34-én.

Málnási Károly,

segédtitst.

O. Veress Gábor,

lóparancsnok.

VEGYES HIREK.

— A városi sörbehozatali és sörárulási jogot folyó hó 23-án megtartott árverés alkalmával Habermann János n.-szébeni serfőző, mint legtöbbet igéro vette ki haszonbérbe 6 évre, 1021 frt évi haszonbérért. A haszonbérleti idő folyó év május hó 1-én veendő kezdetét.

— A Karvázi-féle pieazi házat, mely a kolozsvári takaré- és kisegítő-pénztár tulajdonát képezte Cirner J. József helybeli derék kereskedő és polgár vásárolta meg 14.000 frtért. Gratulálunk hozzá!

— A himlőjárvány miatt bálók és társas öszszejöveletek tartása e hó 22-én kelt alispáni rendelettel városunkban megtiltatott.

— Oltás. Márczius elsején szerdán délután 2—4 óra közt sajsát lakásosan védhímlővel ingyen fogok oltani akárhány jelentkező gyermeket és felnöttet. — Dr. Winkler Albert, városi főorvos.

— A himlőről. A febr. 18-ka és 25-ke közt lefolyt héten hólyagos himlőben 9 megbetegülés és 2 halálozás, vörös himlőben 8 megbetegülés és 1 halálozás történt.

— A n.-nyedi koresolyázó-egylet márczius 4-re tervezett koszoru-estélya a himlő teljes megszüntéig elhalasztott.

— A megyei kórházból egy typhusos beteg f. hó 24-én estefelé lázrohamban kiszökött és a sztkirály-utczában levő lakása felé futva, M. fényképészhez rohant be, ahol azonnal ágyba bujva betakaródozott. Az eset felriasztotta az utca lakóit, kik aztán a szegény beteget felöltöztetve, előbb lakására, azután a kórházba vezették. Mielőtt a kórházból kiszökött volna, pár perczel előbb a kórházi gondnok és egy barátja meglátogatták s midőn elhagyták, a beteg a felügyelő szolgát hirtelen lázrohamban arczul ütötte s a mig ez a beteg állapotát jelenteni sietett, azalatt a szomszéd telekre kinyugrott s feltartóztatlanul rohant az utczára. — Apolására és külön leendő felvigyázatára a kellő intézkedés megtétt.

— Az újonczozás megyénk területén az 1882. évben. Az egész megyében újonczozásra felhívottak száma 4821, a kivett hadjuttalék újonczokban 426. póttartalékokban 43. — Az újonczozás ideje és helye: 1) Balázsfalvi járás márcz 1. és 2.; 2) Nagy-Enyed városi márcz. 4.; 3) Nagy-Enyedi járás márcz. 6., 7. és 8.; 4) Kis-Enyedi járás márcz. 6., 7. és 8.; 5) Csombordi márcz. 9. és 10.; 6) M.-Ujvári márcz. 15. és 16.; 7) Alvinczi márcz. 30., 31. és ápr. 1.; 8) Gyulafehérvár városi ápr. 3.; 9) Magyar-Igeni ápr. 4., 5. és 7.; 10) Vizakna városi ápr. 11.; 11) Abrudbánya városi ápr. 12.; 12) Verespataki ápr. 13., 14. és 15.; — A sorozást az 1—3, 5—7, 9, 12. szám alatti jársókra nézve a tek. alispán úr, a 4. sz. a. járásban Szász József m. aljegyző, a 8., 10. és 11. sz. a. járásban az illető polgármesterek vezetik.

— A vihar, mely 21-ikeről 22-dikére virradó éjjel keletkezett és a hajnali órákban dühögött, leginkább több kisebb épület fedelét lesodorta s a ref. templomnak tornyáról temérdek eserepet tépett le anynyira, hogy a fedélzet csupaszon maradt részeinek befedése iránt mihamarabb intézkedés teendő.

— Hangverseny. A mint hirlik f. év márczius 1-én a város vendéglőjében a helybeli első és a fiatal népzenekar verseny-hangversenyt rendez, mely alkalommal a piece-ek közt Mihály Károly karnagy és Bácz János elsőhegedős magánjátékaikkal fogják a közönséget mulattatni. E verseny concertre felhívjuk zenekedvelőink figyelmét!

— A n.-nyedi gyümölcsészeti egylet alább következő tagjai 1881-re az egy frt tagdíjat befizették, de nyugtát róla nem kaptak: Binder Agoston. Boér Aron, Czirner F. József, Dancs Mózes, Dancs Samu, Dezső Dénes, Dezső Zsigmond, Elekes Mihály, Finna István, Fodor Miklós, id. Gáspár János, Graf János, Gromon Károly, Jakabffy Antal, Jován Jenő, Keresztes József, Kiss Károly gondnok, Korbuly Bálint, Ludwigh János, Mangesius Frigyes, Mezei Károly, Miksa Miklós, Müller Mihály, Nagy Mózes, Nagy Sándor, Pávai V. Elek, Preisia Aron, Rákosi Bálint, Sándor Elek, Sándor Miklós, Sáska Sándor, Sebesi Adám, Sebesi Zsigmond, Szabó Arpád, Szalántzy Lőrincz, Szász József, Szilágyi Farkas, Szöcs Ferencz, Telegdi János, Török Antal, Török János, Vajna István, Veres Albert, Veres Gábor, Wechsler Salamon, Zeyk Dániel. — Az 1882-re szóló nyugtát márczius elején fognak szétküldetni.

Dr. Winkler Albert,
e. pénztárnok.

— A budapesti központi időjelző állomás értesítéseinek városunkba naponként táviratozása folyó hó 15-étől megkezdettét s a helyi taviradi állomás hirdető tábláján olvashatók.

— Elhaltak a héten: Jancsó Lajos kolozsvári ev. ref. főiskolai tanár Kolozsvárt 59 éves korában, özvegyet és 3 árvt hagyván; ugyancsak Kolozsvárt halt el a városunkból pár éve eltávozott Pákei Miklós ügyvéd e hó 15-én és Kethely József kolozsmegyei nyug. tanfelügyelő és dobokamegyei volt országgyűlési képviselő 58 éves korában. — Béke poraikra!

— Munkácsy Budapesten. Munkácsy Mihály a nagyhírű művész e hó 17-ke óta fővárosunkban időz ne-jével együtt s a lelkes fővárosi közönség az otléte alkalmából ünnepélyek és orvatók rendezésében kifogyhatatlan Megjövetelevel egysszerre érkezett meg „Krisztus Pilátus előtt“ című világhírű nagy festménye. Művész-társai, egyesületek ezüst babékoszorúval, az egyetemi ifjuság faklyás zenével tisztelték meg, a zeneművészek társulata nagyszerű zeneestélyt, a főúri casino diszlakomát rendezett tiszteletére, a főváros diszpolgárává választotta. Egymást érik a magánosok és testületek által rendezett ünnepélyek, egysszóval mindenütt kifejezést nyer a tisztelet és büszkeség, hogy ily művészt magunkénak mondhatunk, hogy ő közülünk emelkedett ki s megörizte nemzeti érzületét. — Mozgalom indult meg nagy festményünk a nemzeti muzeum számára leendő megszerzése érdekében. Máris szép öszszeg gyűlt öszsze. A kép árát 100.000 frtra teszik.

— Munkácsy és a Jókai bajusza. A hétfői lakoma utáni kedélyes társalgás közben azt mondá Munkácsy Jókai Mórnak: „Hát tudod-e, hogy a te bajuszod volt annak a legelső indítója, hogy én festővé lettem? Ugy volt biz“ az pedig. Mikor én Aradon szegény asztalos legény voltam, megláttam egyszer a Bettelheim könyv-árus kiadásában egy hatalmas bajuszu hazafi életnagyságu arczképét. „Ej de derék bajusz!“ mondám magamban. Ha én azt le tudnám pingálni. S mihelyt pénzem volt rá, megvettem a képet s egészen sikerült a bajusz, a kép is. A kiknek megmutattam, mindjárt ráismertek, mondták hogy Jókai Mór, vallami ró, a ki min-

denféle regényeket ír. Akkor aztán mikor megint szerettem volna kis pénzt, megvettem egy pár könyvet, elkezdtem olvasni. Ugy támadt aztán bennem a vágy tehermenteni valamit. Mikor Pestre felkerültem, mindig megakartalak látogatni, de úgy féltem tőled, attól a hatalmas bajusztól, hogy nem merem eléd kerülni. Nőjünk meg egy kicsit. Nem látalak hamarabb mint mikor Párisban „Milton” képmű kiállításakor felkerestél. Erre aztán természetesen öszszecsókolódott a két derék bajusz.

— **Munkácsy** legközelebről megint egy nagyobb-szerű műhöz fog kezdeni, melynek tárgya a keresztre feszítés leendő vázlatára már készen is van és pár nap múlva látható lesz Budapesten. Az ezután következő kép tárgyát a művész szabadságharcunk történetéből szándékozik meríteni.

— **A lázadás** területéről a lefolyt héten nevezetesebb eseményről nem érkeztek hírek. Katonáink nagyobb akcióit még nem fejtették ki, miben az időjárás okozta akadályok által voltak gátolva. Tavasszal előreláthatólag még kevésbé lesznek járhatók az utak, a hóolvadás miatt. Ennélfogva a szomorú expedícióknak nem egyhamar fogjuk végét érni, pedig hovatovább mind veszedelmesebbé válna az okkupált tartományok zavargásai, mert az igazgatás folyton tart, sőt nagyobb mérvűket látszik ölteni. Emlegetik, hogy a felkelőket orosz tisztek vezénylik. A megostromolt Orahovácban több ezer forintot találtak aranyban és tábori tárgyakat orosz jegyzésekkel és magyarazattal.

— **Méhészeti kiállítás** lesz augusztus hónapban fővárosban. A méhészeti egyesület választmányára nyolc csoportot tervez; az előkészületek megtételére pedig bizottságot küldött ki.

— **A ezimbalom** főuraink körében folyó nagyváltást foglalt el. Legújabbban különösen Forgách Béla gróftól dicsekszik, ki valóságos ezimbalom-virtuóz.

— **Egy siketnémát** gyógyított ki teljesen Giam-petro tanár, ki — mint a napolyi lapok írják — egészen új módszer szerint gyógyította a beteget.

— **Souain francia helységben** közelebről hunyt el egy 74 éves Macquart nevű egyén, ki 18 éves kora óta, mikor egy bika sebesítette meg s e miatt esztét veszítette, folytonosan ágyban fekvő beteg volt. 56 évet töltött hát ágyában a szerencsétlen.

— **A község-jegyzői intézmény története magyarországon.** Közigazgatási tanulmány. — Bartha László a „Községi Közlöny” szerkesztője. — I. kötet. — Elismeréssel kell lennünk, e jelesen írott mű iránt, mely nemcsak a szorosán vett község-jegyzői intézménynek, hanem a megyei rendszernek is jelesen írott történelmet adja kezünkbe. — Nem tehetjük, hogy e munkát közigazgatási szakférfiainknak, de egyszerűen alkotmány történetünk minden kedvelőjének különösen ne ajánljuk. — Legyünk érdekelve intézményeink múltja iránt, mely szerző épen az I-ső kötetben valóban érdekesen írt. A munka 3 kötetben fog megjelenni. — Ára 3 frt. Megrendelhető szerzőnél, egy frt beküldése mellett. (Lakás: Budapest, VIII. ker. József körút 46. szám.)

Szerkesztői üzenetek.

Cs. B. Javításokkal jöni fog. — Lakásom 498. sz. — H. K. Köszönöm. Nem késő, ha esütörtökön kapom is.

NYILTTÉR. *)

Nyilatkozat.

Mester Attila nagyenyedi másodosztályos alárásával a hó 12-én a Bényi-féle biztosítási ügyben egy rőpirat jelent meg, mely az én személyemmel is foglalkozik. Miatán ezen rőpirat személyemet illetőleg nem csak valótlanságokat, hanem aljas rágalmakat is tartalmaz, indítva éreztem magamat, minden köznapi polemia helyett, ezen rőpiratnak egy példányát a legilletékesebb helyen, a gyulafehérvári királyi törvényszék bünyenítő bíróságánál tovább hivatalt eljárás végett benyújtani.

Kolozsvárt, 1882. február 17.

Szepessy Lajos,
a Gresham életbiztosító Bank
erdélyi képviselője.

KÖZGAZDASÁG.

Néhány szó egy Alsófehérmegyében is lehetséges háziiparág érdekében.

Már egy pár hónapja mult, hogy földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter úr egy felhívást bocsátott ki, többek közt megyénk közönségéhez is, mely szerint tekintettel arra, hogy a nép körében létező háziiparbeli foglalkozások közül kétségtelen a len, kender és gyapjú feldolgozása az, mely a fejlődési képesség előfeltételeivel rendelkezik; azonban úgy a kézi fonással nyert fonal egyenlőtlensége miatt, mint a nép által használt primitív kézi szövőszékek hátrányai folytán a szövés nemcsak lassú, de a szövetek egyenlőtlenek, szerfelett drágák s a kikészítés hiánya folytán a tetszetőséget is nélkülözik, s így a versenyt a külföld hasonlóan cikkekkel főleg árba nézve ki nem állják. — szövőszetünk ezen bajai mellőzésére első sorban javított szerkezetű szövőszékek kiosztása volna czélravezető. Felhívja azért a közönséget, hogy a szövőszékek kiosztásának eszméjét vegye beható megfontolás alá s e részből véleményéről, úgy nemkülönben arra nézve is, vajjon a szövőipar fejlesztése érdekében a megye területén esetleg egyéb intézkedések életbe léptetése nem lenne-e szükséges? hozzá mielőbb jelentést tegyen, s egyúttal azon irányban is nyilatkozzék, vajjon a tervezett intézmények életbe léptetéséhez úgy saját, mint az érdekelt községek terhére mily öszszégeket hajlandó elvállalni? s nyilatkozatot vár továbbra arra nézve is, hogy ezen ügy érdekében a társadalom részéről eset-

*) E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal a szerk.

leg minő támogatás remélhető? ez esetben az életbeléptetendő intézményeket maga részéről hajlandó lévén államsegélyvel is támogatni.

Központi hatóságunk által e felhívás kiküldetett az illető városi előljáróságok- és járási szolgabirokhoz, területre vonatkozólag az ezen iparág tekintetében a viszonyok és érdeklődésről felvilágosítás adása végett, s a jelentések eredménye — a mit már előre is tudhatunk, a régi panasz, melylyel agyonütünk megyénkben minden a nép anyagi és szellemi fejlesztésére megindítandó mozgalmat — népünk nagyobb tömege földhöz ragadt szegény, semmi igénye; s így nem érzi a haladás szükségét, főleg iparos foglalkozáshoz semmi hajlama, feldolgozandó anyag sines, a túlterhelt községek bármily irányban is valamit tenni, semmi alappal nem rendelkeznek, a társadalom pedig az nem létezik.

Fájdalom, nagyban és egészen igaz képl! de épp azért, hogy így áll a dolog, meg kell mozdulnunk, s tennünk kell már sürgősen valamit népünk hanyatló anyagi viszonyai javítására.

Anyai bizonyos, hogy széles Magyarországon talán nincs vidék, hol a népben oly kevés hajlam mutatkoznék hasznos házi foglalkozásra, mint megyénkben; hol igazán megakad a helyi viszonyok legjobb ismerője is, ha fel tudná mutatni valamely háziiparág csirját, előfeltételeit. Természetesen, hogy ily állapotokhoz, hol nem a létezőt fejleszteni, hanem új viszonyokat teremteni kell, vaj mi lassan, későre koronázza az ez irányban megindítandó mozgalmat, kifejtetni kellő fáradságot, óhajtott siker.

Ha behatóbban vizsgáljuk viszonyainkat, át kell látnunk, hogy népünk anyagi, s avval karöltve testi és erkölcsi hanyatlásának legfőbb oka az, hogy a jobbágy-ság felszabadítását követő két tizedben még sokkal kevesebb igénye s kevesebb terhelhetése közt nem érezte a munka szükségét, s így elszokott attól. Jelenleg főleg nők nagyrésze elenyésző csekély házi foglalkozása bevégetével az év nagy részében mit se dolgozik, s a férfiak a megye nagy részében csakis a mezőgazdaság körül találván foglalkozást, annak szünetelési ideje alatt tétlenül vannak, sőt akárhányan közülök, ha néhány napra biztosítva van nem mondom kenyerök, hanem csak pálinka és bűdös dohánnyra pár krajczárjuk, még a kínálózó munkára sem mennek. Ez állapot egyedüli orrosszere, csakis a munkára szoktatás, a munka megkedveltetése lehet. Miatán pedig épen a sok üres ideje folytán megszokott munkatlanság miatt lett népünk házatájának is rossz gondozója, kis gazdaságának gyenge művelője, vagy annak nem léteben csak félelmet számító gazdasági segédmunkás, eddigi üres idejének felhasználására nem terhes, saját szükségét is kielégítő munkával bevezetni, azt hiszem, a mi körfolyásaink között első hivatása a házi ipari foglalkozás terjesztésének.

Ha van házi foglalkozás, mely első életszükségletre irányul, a mely alapja lehet az iparszerűleg tovább fejlesztésnek, s mely a különböző igényekhez tartósan jó izléssel és tetszetősen készített cikkekkel leginkább talál piacot, az bizonyára a szövő ipar. Ne tegyük tehát túl magunkat az annak meghonosítása felől gondolkodáson, megnyugodva az általános hangoztatott nincs arra alkalmas talaj-féle nyilatkozatokon, hanem a nép munkaszeretét saját anyagi érdekéből is felkelteni óhajtó jobb módu birtokosok, közigazgatási tisztviselők és a szellemi munka többi az ügyet átértő functionariusai tegyék magunkévá az eszmét s találjunk módot, hogy a megye főhelyén s vidéki központjain szerezzünk be néhány ily javított szövőszéket (egynek ára 45 frt s bizonyosan itthon jóval jutányosabban utánozható lesz), azok használatának eltaululására küldjünk el Seps-Szentgyörgyre ugyanannyi ügyes fiatal leányt, vagy a mi talán még jobb lenne, telepítsünk meg s munkaadásból állandó maradásra biztosítsunk néhány kitanult munkást. Ezek mellett aztán rendre minden községből kiválasztva néhány, már otthon a szövésben némi ügyességet felmutató, leányt tanítsunk ki, ki aztán falujába visszaterve a számára közsegélylyel is megszerzendő szövőszékek annak használatát megismertetné s rendre az aszszonynépesség jó részét munkára, sőt versenyre késztetné. Indítsuk meg egyszer csak bármily szerény mérvben tettek által is a mozgalmat, bizonyára az állam hathatós segítségét nem fogjuk nélkülözni. S ha kezdetben talán a házi szövőipar általánosabb elterjedésének akadályá lenne a feldolgozásra való kellőleg elkészített nyers anyag hiánya, mi kezdetben nagyrészt más helyről szerzendő be, annak előállítására is az érdekeltséget éppen a kereslet hozná meg. A Maros és Küküllő tere s amannak szélesebb mellék-völgyei a kender, hidegebb talaju hegylejtőink a lentermésre alkalmasak; tudunkra a balázsfalvi és kisenyedi járásban a kendertermelés már is nem kis területet foglal el. Nagyból gazdaságokban a kendernek nyers anyagul, kisebb gazdák háztájánál annak a fonatásig elkészítése s így elarusítása nem megvetendő mellékjövédelmet nyújthatna. Rajta tehát! alakítsunk megyénkben is házi iparterjesztő társulatot s kezdjük meg a házi ipari foglalkozás elterjesztését a szövő iparral!

* **Marhatenyésztésünk** jövédelmességére bizonyára igen kedvező hatással lesz, hogy a keleti marhavész behurcolásának megakadályozása czéljából Ausztriában is f. évi 1882. évtől fogva teljesen betiltatott a szarvasmarhák az Orosz birodalom és Romániából való behozatala. Minthogy Bécs városa húszszükséglete tekintélyes részét eddig azon országokból fedezte, annak kellő mennyiségben beszerezhetése iránt aggodva megtalálta a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter urat, hogy az orosz- és oláhországi verseny által most már leszorítva nem levő magyar szarvasmarha-tenyésztő gazdákat hívja fel, miszerint a bécsi hús-piacot minél több és jobb minőségű hízalt szarvasmarhával keressék fel. Miniszter úr ezen alkalomból f. évi 625. sz. a. kiadott rendeletével valamennyi törvényhatóságot megta-lálta, hogy a szarvasmarhatenyésztő gazdákat figyelmeztessék, miszerint a tenyésztést nagyobb buzgalommal

folytassák s különösen a hizlalásra fektessenek nagy súlyt, miáltal a megszűnt verseny folytán azon kedvező helyzetbe jutna, hogy már ez év nyarán kezdve a bécsi piacot ugyszólván, teljesen uralhatják.

PIACZI ÁRAK.

Február hó	N.-Enyed 23-án		Balázsfalva 23-án		Tövis 22-én		Abrudbánya 20-án			
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr		
Egy hectőfőter	Buza	legszebb	8	75	8	00	7	50	10	00
		közepes	8	00	—	00	7	00	—	00
	Rozs	legszebb	5	75	5	00	5	50	—	00
		közepes	5	25	—	00	5	00	—	00
Árpa	legszebb	—	00	—	00	—	00	—	00	
	közepes	—	00	—	00	—	00	—	00	
Zab	legszebb	4	00	3	25	3	50	2	50	
	közepes	3	60	—	—	2	90	—	—	
Törökbuza	5	00	4	75	5	00	6	25		
Fuszulyka	—	—	—	—	—	—	—	—		
Burgonya	—	—	—	—	—	—	—	—		
1 Kilo marhahús	—	40	—	40	—	40	—	34		

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén 1882. febr. 24.

Magyar aranyjárdék	118.—
Magyar vasúti kölesön	85.85
Magyar kel. vasúti államköt. I. kibocsátás	85.85
Magyar kel. vasúti államköt. II. kibocsátás	130.75
Magyar kel. vasúti államköt. III. kibocsátás	28.75
Magyar földterhermentesítési kötvény	107.—
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	94.75
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	96.—
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény záradékkal	94.50
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	95.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	94.—
Magyar szőlődezmavaltsági kötvény	96.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölesön	—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	97.25
Osztrák járadék papírban	114.75
Osztrák járadék ezüstben	108.75
Osztrák járadék aranyban	74.75
1860-ki államsorsjegyek	76.—
Osztrák-magyar bankrészvény	92.—
Magyar hitelbank-részvény	128.—
Osztrák hitelintézet-részvény	810.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.62
20frankos arany (Napoleon'or)	9.51
Német birodalmi márka	58.40

Felelős szerkesztő: Dr. Boros Gábor.

Kiadó-tulajdonos: Pollák Mór.

Diódon 150 holdos birtok

és egy 3 kerekű malom,

haszonbérbe, vagy örök áron eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal N.-Enyeden, Tövis utcza 800. számú háznál.

Bérbe adandó

a várszög-utczában 417. számú ház Szentgyörgy-naptól kezdve 16 hold külsővel együtt. Értekezhetni KERESKES DÁNIEL tulajdonossal.

A n. é. helybeli és vidéki birtokos uraknak becses figyelmét felhívom, hogy ha a következő szép, tiszta, csiraképes magvakból bármennyi eladó van, azt a rendes piaczi árban szivesen megveszem; u. m.:

szép, nagyszemű lencse, tiszta búkköny, canadai nehéz zab.

Viszont ajánlom a tavaszra szükséges gazdasági magvakat; tisztelettel kérve egy-szersmind a nagyérdemű birtokos urakat, hogy minden ilyenmő megrendeléseiket leg-később február hó végeig nálam tegyék meg, minthogy rendelémnyeimet a legbiztosabb forrásba akkor küldöm fel.

Végül megjegyzem, hogy mindazoknak, kiktől ez idén rendelémnyt kapok 5% árle-engedést nyujtok.

Bisztritsány Lajos.